

Analyzing Self-Efficacy Perception of University Students

Haktan DEMİRCİOĞLU^{a*} (ORCID ID - 0000-0002-5092-1698)

Esra IŞIK^a (ORCID ID - 0000-0002-8779-7248)

^aHacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cufej.628505

Article history:

Received 02.10.2019

Revised 24.01.2020

Accepted 06.04.2020

Keywords:

University students,
Self-efficacy,
Self-efficacy perception.

Abstract

This study was performed in order to analyze university students' self-efficacy perception in view of various factors. The study group comprised 232 university students studying at Hacettepe University located in Ankara, Turkey. The study was designed on the basis of the survey method as a quantitative research method and a cross-sectional survey pattern. During the process of data acquisition, the 'General Self-Efficacy Scale' and the 'Personal Information Form' developed by the researchers were used. It was found that the data acquired within the scope of the research was distributed normally, thus, the data was analyzed using one-way analysis of variance (ANOVA), a test for multiple comparisons. As a result of the study, university students' self-efficacy perceptions were found to be significantly different in terms of their academic average and upbringing style, but, on the other side, not significantly different in terms of the variables of their class level, age, place they lived most of their lives, family structure, number of siblings, average level of family income and housing status.

Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cufej.628505

Makale Geçmişi:

Geliş 02.10.2019

Düzeltilme 24.01.2020

Kabul 06.04.2020

Anahtar Kelimeler:

Üniversite öğrencileri,
Öz yeterlik,
Öz yeterlik algısı.

Öz

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarını çeşitli değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin Ankara şehrindeki Hacettepe Üniversitesi'nde öğrenim gören 232 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline ve kesitsel tarama desenine göre tasarlanmıştır. Verilerin elde edilmesinde 'Genel Öz Yeterlik Ölçeği' ile araştırmacılar tarafından geliştirilen 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin normal dağıldığı ortaya konmuş, bu nedenle veriler çoklu karşılaştırmalar için kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının öğrencilerin akademik ortalamaları ve yetiştirilme tarzları açısından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği; buna karşın sınıf düzeyi, yaş, yaşamının çoğunun geçirildiği yerleşim yeri, aile yapısı, kardeş sayısı, ailenin ortalama gelir düzeyi ve barınma durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

* Author: hdemircioglu@hacettepe.edu.tr

This study was presented between 17-20 May 2018 in 'II. International Social Sciences and Humanities Berlin Conference on Social and Humanities.

Bu çalışma 17 -20 Mayıs 2018 tarihleri arasında düzenlenen 'II. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Berlin Konferansı' nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Introduction

University life could be described as a period of time that brings on certain challenges and responsibilities and entails developmental difficulties such as academic success, having a profession, social and interpersonal planning. It can be said that having to assume such responsibilities in this term may affect an individual's view about life negatively (Özbay, Palancı, Kandemir, and Çakır, 2012). When viewed from this aspect, it can be inferred that a university student's positive and high self-efficacy perception will have great impact upon his/her life positions in the future.

Since the emergence of Bandura's learning theory (1977), the structure of self-efficacy has played an important role in psychologists' attempts to understand and estimate human behaviours. At the heart of this theory, lies the hypothesis that self-efficacy beliefs help individuals determine how much effort they will exert on an activity, how long they will persevere when confronting obstacles and how resilient they will be in the face of adverse situations (as cited in Gore Jr, 2006).

Social cognitive theory suggests that self-efficacy is an effective approach that promotes resilience against obstacles that are encountered, enhances long term and conscious planning, encourages self-regulation and self-regulation activities (Bandura, 2001). Possessed self-efficacy skills affect an individual's problem solving and thinking skills. Individuals with a high level of self-efficacy feel more confident, more relaxed and powerful. These individuals are more resilient and more endeavoring than others. On the other hand, people with a low level of self-efficacy tend to have a narrow point of view towards the situations and problems they face and less-developed problem solving skills (Kaptan and Korkmaz, 2002). Hence, in the study that was conducted among university students by Alcı, Erden, and Baykal (2018) it was concluded that the students' self-efficacy perception has a positively significant relation with metacognition self-regulation strategies including planning, observing and regulating. From this point of view, it can be said that it is important to evaluate self-efficacy perceptions of university students, who will be assuming active roles in the future. Individuals who have a high level self-efficacy perception are those who are sufficiently capable of dealing with stress, renewing themselves in terms of emotions and have a healthy satisfaction with life (Özbay et al., 2012).

In order that a university student who will become a parent and a careerist in the future is self-efficient, beneficial to the other people, a contributing member of the society and successful in being happy, it is important that the individual has a positive and high-level self-efficacy perception about himself/herself. It is assumed that the way university students with a high level of perception of self-efficacy behave towards other people in their work life, is a reflection of their perception.

When previous studies which were conducted in the field were examined in the body of literature, it was seen that university students' self-efficacy perceptions towards professions were analysed in several studies (Azar, 2012; Demirtaş, Cömert, and Özer, 2011; Korkut and Babaoğlu, 2012; Morgül, Seçken and Yücel, 2004; Yenice, 2012), and that a number of studies focusing on specific fields, such as self-efficacy perception towards mathematics (Akay and Boz, 2011; Aksu, 2008; Alcı et al., 2018; Işıksal and Çakıroğlu, 2006; Taşdemir, 2019), self-efficacy perception towards teaching science (Akbaş and Çelikkaleli, 2006; Berkant Güner and Ekici, 2007), self-efficacy beliefs towards academic achievement (Gore, 2006; Gürbüzöğlü Yalmanlı and Aydın, 2014; Komarraju and Nadler, 2013; Özsüer, İnal, Uyanık, and Ergün, 2011; Polat, Dilekmen, and Yasul, 2015) were conducted; however, it was also seen that the studies, in which university students' general self-efficacy perceptions were analyzed were limited (Erol and Avcı-Temiz, 2016; Gül and Adıgüzel, 2015; Parlar and Gençal Yazıcı, 2016; Siddiqui, 2015). Therefore, this study was focused on university students' general self-efficacy perceptions as a personal characteristic rather than their academic self-efficacy perceptions. In this context, it is believed that this study will contribute to other studies to be conducted in the field of evaluating general self-efficacy perceptions of university students. In this regard, we aimed to reveal whether university students' perceptions of self-efficacy differ according to their class level, age, place they lived most of their lives, family structure, number of siblings, average level of family income, housing status, academic average and upbringing style.

Method

This study was designed based on the survey method, which is a quantitative research method, and cross-sectional scanning pattern. According to Özdemir (2016), cross-sectional scanning pattern is a research model that aims to define the condition of the examined case at any time.

Study Group

The study group of the research was composed of 232 university students studying at Hacettepe University located in Ankara province of Turkey. When the demographic information pertaining to the university students who took part in the study is analyzed, it is seen that 12% of the participants of the study are freshmen 26% of them are sophomores year, 34% of them are juniors and 28% are seniors at the university. Furthermore, 5% of the students are aged 18 and below, 8% are 19, 17% are 20, 36% are 21 years old and 34% of them are aged 22 and above. The average age of the students in the study group is 29.60.

Data Collection

During the process of data acquisition, the 'Personal Information Form' developed by the researchers was used in combination with the 'General Self-Efficacy Scale', which was developed by Schwarzer and Jerusalem (1995) and translated into Turkish by Aypay.

Personal Information Form

By means of the Personal Information Form developed by the researchers, information was acquired from the students regarding variables of their class level, age, place they lived most of their lives, family structure, number of siblings, average level of family income, housing status, academic average and upbringing style.

General Self-Efficacy Scale

The General Self-Efficacy Scale that Schwazer and Jarusalem developed (1995) was translated into Turkish by Aypay (2010). It consists of 10 items in total. It is a four point likert scale. Each item in the scale is evaluated and rated on a scale from 1 to 4. The total score is calculated by summing the item scores and ranges between 10 and 40. Higher scores indicate higher levels of general self-efficacy. The test-retest method reliability coefficient of the scale is 0.80 ($r=.80$) (Aypay, 2010).

Data Analysis

Distribution of the data acquired for the study was examined and it was determined that the data was distributed normally. In consequence, the data was analyzed using one-way analysis of variance (ANOVA), which is a method used for multiple comparisons. In cases where significant intergroup differences were observed, Tukey's multiple comparison test was used to determine among which groups such variance existed.

Findings

In this section, an overview of the findings and conclusions of the study is provided.

Table 1.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perceptions according to class levels.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	p	Significant difference
Class level	Between groups	68.555	3	22.852	.974	.406	
	Within groups	5350.751	228	23.468			
	Total	5419.306	231				

* $p<0.05$ (in this study, class levels were grouped as "freshman year", "sophomore year", "junior year" and "senior year").

When Table 1 is examined, it is seen that university students' self-efficacy perceptions did not significantly differ according to their class levels. In line with this finding, it can be said that class level is not a significant variable in describing students' self-efficacy perceptions.

Table 2.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perceptions according to the place they lived most of their lives.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	p	Significant difference
Place they lived most of their lives	Between groups	92.677	3	30.892	1.322	.268	
	Within groups	5326.629	228	23.362			
	Total	5419.306	231				

$p < 0.05$ (in this study, places where individuals lived most of their lives were grouped as "countryside", "sub province", "province", "metropolitan").

When Table 2 is examined, it is revealed that the university students' self-efficacy perceptions did not significantly differ by the place they lived most of their lives. Based on this finding, it can be indicated that the place where they lived most of their lives is not a significant variable in determining university students' self-efficacy perceptions.

Table 3.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perceptions according to family structures.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	p	Significant difference
Family structure	Between groups	20.378	3	10.189	.432	.650	
	Within groups	5398.928	229	23.576			
	Total	5419.306	231				

$p < 0.05$ (in this study, family structures were grouped as "parents are alive and together", "parents are alive but divorced", "only one of the parents is alive" and "both parents are dead").

When Table 3 is analyzed, it is seen that university students' self-efficacy perceptions did not significantly differ from each other according to family structures. Within the scope of this finding, it can be stated that family structure is not a significant variable in determining university students' self-efficacy perceptions.

Table 4.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perceptions according to their number of siblings.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	p	Significant difference
Number of siblings	Between groups	146.023	3	48.674	2.105	.100	
	Within groups	5273.238	228	23.128			
	Total	5419.306	231				

$p < 0.05$ (in this study, the number of siblings was grouped as "no siblings", "1 sibling", "2 siblings" and "3 and more siblings").

When Table 4 is analyzed, it is seen that university students' self-efficacy perceptions did not significantly differ according to their number of siblings. In the context of this finding, it can be indicated that the number of siblings is not a significant variable in describing university students' self-efficacy perceptions.

Table 5.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perceptions according to average level of family income.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	P	Significant difference
Average level of family income	Between groups	106.359	4	26.590	1.136	.340	
	Within groups	5312.947	227	23.405			
	Total	5419.306	231				

p<0.05 (in this study, average level of income was grouped as "259\$ and below", "260\$ to 517\$", "518\$ to 776\$", "777\$ to 1034\$" and "1035\$ and above").

When Table 5 is examined, it is seen that university students' self-efficacy perceptions did not significantly differ by the average level of family income. Based on this finding, it can be suggested that the average level of family income is not a significant variable in determining university students' self-efficacy perceptions.

Table 6.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perceptions according to their academic average.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	p	Significant difference
Academic average	Between groups	307.225	2	153.613			1.1-2.0/2.1-3.0
	Within groups	5112.081	229	22.323	6.881	.001*	1.2-2.0/3.1-4.0
	Total	5419.306	231				

* p<0.05 (in this study, academic average was grouped as "0.1-1.0", "1.1-2.0", "2.1-3.0" and "3.1-4.0").

When Table 6 is examined, it is seen that there was a significant difference between the university students' self-efficacy perceptions and their academic average. The results of Tukey's multiple comparisons test, which was applied to determine among which groups a significant difference existed, indicated a significant difference among 1.1-2.0 (X=24.2) and 2.1-3.0 (X=29.75) and 3.1-4.0 (X=29.92) and also in countenance of the ones who have high level academic average. Based on this finding, it can be said that the more the university students' academic average increases, the more their self-efficacy perception is strengthened positively.

Table 7.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perceptions according to the dominant upbringing attitude they have received from their parents.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	p	Significant difference
Upbringing attitude	Between groups	320.085	3	106.695	4.771	.003*	Inconsistent /democratic
	Within groups	5099.221	228	22.365			
	Total	5419.306	231				

*p<0.05 (in this study, dominant upbringing attitudes were grouped as "authoritative", "concessive", "inconsistent" and "democratic").

When Table 7 is analyzed, it is seen that there was a significant difference between the university students' self-efficacy perception and the dominant upbringing attitude they have received from their

parents. Tukey's multiple comparisons test was applied to determine between which groups a significant difference existed. As a result, a significant difference between the democratic attitude ($X=30.58$) and the inconsistent attitude ($X=27.79$), in the countenance of the democratic attitude, was observed. In line with these findings, it can be said that self-efficacy perceptions of university students who define the dominant upbringing attitude they received from their parents as democratic, are more powerful than university students who define the upbringing style of their parents as inconsistent. This condition may suggest the inference that students raised in a democratic family environment have a more positive sense of self.

Table 8.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perception according to their age.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	p	Significant difference
Age	Between groups	154.992	4	38.748	1.671	.158	
	Within groups	5264.314	227	23.191			
Total		5419.306	231				

$p < 0.05$ (in this study, the ages of the students were grouped as "18 and below", "19", "20", "21" and "22 and above").

When Table 8 is examined, it is seen that university students' self-efficacy perceptions did not significantly differ by their ages. In the context of this finding, it can be said that age is not a significant variable in describing university students' self-efficacy perceptions.

Table 9.

ANOVA test results of university students' self-efficacy perceptions according to their housing conditions.

Self-efficacy perceptions	Source of variance	Sum of squares	df	Average of squares	F	p	Significant difference
Housing conditions	Between groups	58.004	4	14.501	.614	.653	
	Within groups	5361.302	227	23.618			
Total		5419.306	231				

$p < 0.05$ (in this study, housing conditions were grouped as "in government dorm", "in private dorm", "tenanted alone", "tenanted with friends" and "lives with family").

When Table 9 is analyzed, it is revealed that university students' self-efficacy perceptions did not significantly differ from each other according to housing conditions. In the context of this finding, it can be foreseen that the housing conditions variable is not significant in describing university students' self-efficacy perceptions.

Discussion & Conclusion

According to the results of the study, it is seen that university students' self-efficacy perceptions do not differ significantly according to class levels. The findings of the study conducted by Karaduman (2015) to analyze the relation between university students' self-efficacy perceptions and their lifelong learning tendency also support the findings of this study in this regard. In the aforementioned study, it was concluded that university students' self-efficacy perceptions did not differ by class levels. Similarly, in the research carried out by Yenice (2012) with teacher candidates studying at the Faculty of Education, it was seen that teacher candidates' self-efficacy perceptions did not differ according to class levels, either. While the findings of studies that were done with regards to the topic differed from each other, Kotaman (2008) defined self-efficacy as "an individual's personal belief that he/she can achieve a given task". He also stated that, because of the fact that self-efficacy is a belief; individuals could believe they have more or less potential than required to solve problems and fulfill responsibilities they face

with. Based on the findings acquired from the conducted studies, it can be said that how self-efficacy is perceived by individuals is important rather than class levels. While a low perception of self-efficacy may inhibit the social and emotional development of individuals, a high level of perception can especially support their development in these areas. From this point of view, it can be said that higher self-efficacy perceptions of individuals are effective in dealing with matters and overcoming problematic situations that they face, rather than class levels. It is thought that a high level of self-efficacy perception positively affects an individual's life-related skills and development.

Another finding acquired is that university students' self-efficacy perceptions do not significantly differ according to the place they lived most of their lives. However, in many of the previously conducted researches it was stated that there was a relation between self-efficacy perception and the place where most of an individual's life has been spent. In the study conducted by Erol and Avcı-Temiz (2016) to analyze university students' general self-efficacy perceptions by various variables, it was stated that the self-efficacy perception of most of the students who participated in the study and have spent most of their lives in sub provinces and provinces was higher than that of those who have spent most of their lives in the countryside or small towns. Another study carried out by Gül and Adıgüzel (2015) stated that the self-efficacy levels and general self-efficacy beliefs of students, whose family lived in provincial centers were higher than students, whose family lived in district centers and towns. Another study conducted among a different age group by Yılmaz, Yiğit and Kaşarç (2012) analyzed self-efficacy levels of primary school students in terms of academic success and certain variables. In this study it was found that there was a significant difference between the location of the school attended by the students and their self-efficacy scores and it was determined that the average self-efficacy score of students who attended schools located in metropolitan areas was significantly higher than that of students who attended schools located in the countryside, towns and sub provinces. When the studies and explanations in the literature are evaluated, it can be said that the place, where most of an individual's life has been spent, causes differentiation in the individual's perception of self-efficacy in line with the social opportunities and facilities offered by such place. In a place where social opportunities and environmental stimulus are available largely, individuals have a better chance of getting to know themselves and their own abilities, and this can be defined as an important opportunity for self-efficacy development. The findings of the present study do not overlap with research and explanations found in the literature but this can be explained by the difference among the social opportunities offered by different places of living, from the smallest one to the largest.

Another finding that is obtained from the present study is that university students' self-efficacy perceptions do not differ according to family structure. Findings of the study done by Gül and Adıgüzel (2015) are accordant with the finding of our study. In the aforementioned study conducted with university students, the researchers found that family structure, whether single-parent family, elementary family or extended family, did not cause a difference in students' self-efficacy beliefs. Despite a number of studies showing that the difference between self-efficacy and family structure is insignificant, there are also studies in the literature which establish that family support affects university students' self-efficacy perception positively. In this context, in the study conducted by Torres and Solberg (2001) to determine the role of self-efficacy, stress, social integration, and family support in university students' persistence and health, it was indicated that students who reported stronger availability of family support had stronger self-efficacy. It was also mentioned that university students who reported stronger family support were able to easily establish contact with faculty students and other students and that their ability to achieve academic goals was stronger. Similar studies have also mentioned that individuals from married families reported higher levels of self-efficacy than individuals from single-parent families (Kalter et al. 1984; Kurtz and Derevensky 1993; Long et al. 1987; as cited in Weiser and Riggio, 2010). Bandura (1977) stated that verbal support given to an individual who faces difficulties can improve the individual's self-efficacy and help the individual to overcome such difficulty (as cited in Gül and Adıgüzel, 2015). The study, in which Frank, Plunkett and Otten (2010) analyzed perceived parenting, self-esteem and general self-efficacy of American adolescents, revealed that parental support and understanding influenced general self-efficacy perception of adolescents. Based

on the findings obtained from various studies and the literature, it can be said that family structure affects self-efficacy improvement positively in terms of opportunities and possibilities provided by families. While it would not be correct to make a generalization for all single-parent families, both moral and material support that a child receives from a single-parent family is weaker than the support received from an elementary family. In most cases, if a family is dealing with economic troubles and if all responsibility belongs to a single parent, having so much responsibility for controlling family members may reduce the amount of support that the single parent is able to provide for the child. As a matter of fact, in a study examining the impact of poverty on women (Arıkan, 2002), it was mentioned that most negative consequences of the father's absence cause financial difficulties and that the mother, having to face the problems alone and being unable to meet the needs of her children who need care and attention, is left in a position where her remaining emotional resources are exhausted. Similarly, in a qualitative study on the problems of single-parent families, Demir and Çelebi (2017) pointed out that economic problems were of utmost importance and priority for single-parent families, adding that when a parent decides to continue life as a single-parent family, there is a decrease in the level of his/her economic income, which negatively affects the family's standard of living. In some cases, children have to work to help reduce the economic burden faced by the family where the father is absent. This affects their education lives negatively, weakening the support that the family is able to provide to them. In this context, it is thought that the decline in the quality of life and the required parental support may lead to a decreased level of self-efficacy perception in individuals. On the other hand, it can be thought that families, in which everybody's responsibilities and duties are clearly defined, would be able to provide stronger moral and material opportunities, encouragement and support, so as to affect individuals' self-efficacy perceptions in a positive way.

As a result of the present research, it is seen that there is not a significant difference between university students' self-efficacy perceptions and their number of siblings. It is seen that the finding of the research done by Gül and Adıgüzel (2015) shows similarity with the finding of this study. In the aforementioned study, which aimed to examine self-efficacy levels of university students studying at the department of health management, it was seen that students' perception of self-efficacy did not differ according to the number of siblings variable. In contrast, in a study conducted by Polat, Dilekmen and Yasul (2015) to analyze the academic self-efficacy perceptions of prospective teachers, the results obtained showed that the academic self-efficacy perception scores of teacher candidates who have 8 or more siblings were low. A similar finding was obtained in the study, which was done with different age groups, primary school students' self-efficacy level was analyzed in terms of academic success and some other variables by Yılmaz, Yiğit, Kaşaracı (2012) and it was seen that there was a significant difference between the participants' self-efficacy scores and the number of siblings they had. Accordingly, it was stated that students who had 2 siblings had higher self-efficacy scores than the ones who had 4 or more siblings and students who had 3 siblings had higher self-efficacy scores than the ones who had 5 or more siblings. In line with the results of research findings, it can be suggested that having a higher number of siblings may create an environment that induces stress in individuals. When one takes into account the fact that having a higher number of siblings means that the attention and the opportunities will have to be shared among siblings in such an environment, it can be suggested that the self-efficacy of students who have many siblings will be affected by these factors. Bandura (1977) also mentioned that the difficult situations individuals are involved in, and the stress they experience affect their perception of self-efficacy. He also mentioned that the individuals' ability to make the right decision can be affected in stressful and challenging environments and that this can affect their self-efficacy ability towards overcoming the problems they encounter (as cited in Gül and Adıgüzel, 2015). When the stress caused by higher number of siblings is taken into consideration, it can be decided that a high number of siblings may affect self-efficacy perception negatively.

Another finding obtained from this study is that university students' self-efficacy perceptions do not significantly differ according to the average level of family income. In the literature, there are a number of other studies with similar findings. For instance, in the study that was done with university students to analyze the students' self-efficacy levels by Gül and Adıgüzel (2015), it was concluded that whether

the monthly family income level was high or low did not affect students' self-efficacy perceptions. Similarly, in a study that was done with university students, Karaduman (2015) analyzed the students' monthly income level and obtained results showing that the students' monthly income level was not effective on their self-efficacy perceptions. In this context, it can be said that whether the financial opportunities are strong or weak does not affect the realistic self-efficacy perception. It can be thought that provision of limited or ample opportunities is a variable independent of self-efficacy awareness. However, results obtained from a number of studies carried out in America show that economical situation is effective on self-efficacy perception and that individuals who are raised in low-income families have a lower level of self-efficacy (Matsen et al. 1999; Teachman 1987; as cited in Weiser and Riggio, 2010). This difference may result from some priorities that are typical to Turkish and American cultural characteristics.

Another important finding that is obtained from the present study is that there is a significant difference between university students' self-efficacy perceptions and their academic average. It is seen that the significant difference in terms of the students' self-efficacy perceptions is in support of the ones who have high level academic success. Based on this finding, it can be said that the more university students' academic average increases, the more their self-efficacy perceptions increase, and that they perceive themselves to be more sufficient depending on their success level. In addition, as the level of class progresses, students who are provided with a better academic environment and more research opportunities have higher self-efficacy perceptions. The finding of the present study is supported by various studies found in the literature. In a study that was done with university students by Gore Jr (2006), it was established that university students' experiences about success or failure were linked to their low or high levels of perception of self-efficacy and that it was a predictor of the students' performance. In their study on self-efficacy and academic success, Komarraju and Nadler (2013) pointed out that providing students with the necessary support and tools to manage stressful situations is an invaluable resource for students to gain self-efficacy and improve their motivation to achieve success. They also mentioned that the arrangements made to improve students' self-efficacy and efforts have a predictive role in increasing academic success. As it was stated by Eggen and Kauchak (1999), students with a high level of self-efficacy perception were more receptive to learning and activities about learning than the ones with low levels of self-efficacy perception, and that they delivered a higher performance in overcoming problems and difficulties by using coping strategies (as cited in Azar, 2012). In a study performed to examine the difference among teacher self-efficacy beliefs of secondary school science teacher candidates and math teacher candidates who graduated from various universities in terms of different variables, a low level positive relation was found between teacher candidates' self-efficacy perceptions and their academic success (Azar, 2012). When one considers the fact that child development experts may be employed by various organizations and that the students who fulfil the required conditions may become teachers in the future, it can be said that the finding of Azar's research (2012) support the finding of the study. Furthermore, Alcı, Erden and Baykal (2018) carried out a study with university students and analyzed the relation between students' self-efficacy perceptions and their perceived problem solving abilities and obtained results showing that there was a significant relation between the students' self-efficacy perceptions and problem solving abilities, and that self-efficacy perception affected success. In other words, students with a high level self-efficacy perception were more successful than the ones who had low level self-efficacy. One of the findings of the study that was done with primary school students of different ages to analyse the students' self-efficacy levels in terms of academic success and some other variables by Yılmaz, Yiğit and Kaşarcı (2012), was that the success of primary school students increased as their self-efficacy increased. This is in parallel with the findings of our study. According to Yılmaz, Yiğit and Kaşarcı (2012), as the class levels increases, the students' knowledge and experience increase and as a result, the students' self-efficacy is expected to increase. While students with a high level of self-efficacy perception are more endeavoring to overcome the difficulties that they face in lectures, students with a low level of self-efficacy perception are inclined to give up trying (Eççağan and Demirel, 2011). The students' good academic performance is linked with an increased level of self-confidence. It encourages students to successfully achieve the tasks they are assigned and to take more responsibilities (Zimmerman and Kitsantas, 2005).

As a result of the present study, it is seen that there is a significant difference between university students' self-efficacy perceptions and their families' dominant upbringing attitudes. It is possible to say that students who were raised in a democratic family environment are individuals who are able to take more responsibilities for themselves and their lives, easily make decisions by themselves and be independent from their families within reason. Additionally, it is observed that the self-efficacy level of students who were raised with an inconsistent parenting style is lower. In the study carried out by Erol and Avcı-Temiz (2016) with the aim of examining university students' general self-efficacy according to different variables, it was found that self-efficacy perception of students who defined their family's upbringing attitude as democratic was significantly higher than students who defined their family's upbringing attitude as authoritative/repressive/overprotective or careless. Based on the findings obtained from the study, it was observed that the significant difference was in countenance of the democratic upbringing style but out of countenance of inconsistent upbringing attitudes. Based on this finding, it can be said that students with families that adopt a democratic upbringing style have a more positive sense of self and accordingly have higher level of self-efficacy perception. In the study that was done with Korean American University students by Kim and Chung (2003), authoritative and concessive family attitudes were associated with low self-confidence among university students. Based on the studies conducted and the literature, it can be assumed that the upbringing style adopted by families is effective on individuals' self-efficacy perceptions.

Another finding of the present study is that university students' self-efficacy perceptions do not differ significantly according to their age. The results of the study that was done by Gül and Adıgüzel (2015) with the aim of examining self-efficacy levels of university students studying at the department of health management support this finding. In this study, which was done with undergraduates, it was found that there was no significant difference between the participating students' ages and their average scores of self-efficacy. Self-efficacy perception can be associated with the individuals' high perception towards themselves. Therefore, it can be said that the individuals' perceptions towards themselves, rather than their age, are effective on their self-efficacy perception. Thus, in the study which family attitudes were found to be associated with Korean American university students' self-efficacy perceptions by Kim and Chung (2013), it was concluded that there was no significant relation between the students' ages and their self-perception. Despite that, (Kanat, 2018), in his study of university students' general and academic self-efficacy perceptions, stated that there was a statistically significant difference between students' ages and their perceptions of general self-efficacy.

The results of the present study showed that university students' self-efficacy perceptions do not significantly differ according to their housing conditions. A review of literature shows that there are hardly any studies that focus on whether the students' self-efficacy perceptions differ according to their housing conditions or not. However, in a study analyzing prospective teachers' academic self-efficacy (Polat et al., 2015), the effect of housing conditions on self-efficacy perception was examined. In reference to the results of this study, it was found that self-efficacy perceptions of teacher candidates who resided in a flat were higher than that of teacher candidates who resided in dorms. Almost all university students continue to live with their families and never experience living in a place other than their family house until they start studying at the university. Students who stay in government dorms or private dorms and flats rented on their own or together with their friends face problems in having to meet personal needs such as cooking, heating, laundry and ironing for the first time, trying to get on well with others in a shared environment, meeting the needs of the flat, etc., and this situation may increase the students' stress level. It can be said that individuals who live in a less stressful environment tend to be more content and have a higher psychological well-being. An individual's well-being can also be assumed to be effective particularly on the quality of life and various academic and social abilities. Siddiqui (2015) stated that psychological well-being and self-efficacy are predictors of students' educational performance and success. In a study which was carried out by Siddiqui (2015) with the aim of analyzing the impact of self-efficacy on psychological well-being among undergraduate students, it was found that self-efficacy had a positive and significant effect on well-being among undergraduate students and that self-efficacy increased psychological well-being. In this context, it can be foreseen that

self-efficacy perceptions of students who live with their family is higher than that of students who live in dorms (government/private) and in flats (by themselves/together with their friends).

Suggestions

As individuals' self-efficacy perceptions increase, their ability to look at themselves and the world more positively and to deal with the problems that they face will improve. Similarly, a study that Yenice (2012) carried out with teacher candidates revealed as a finding that as teacher candidates' self-efficacy level increased, their problem-solving ability also increased. In line with the works that are referenced in this study, it can be said that self-efficacy has a rather important and effective role and it is affected by a wide variety of variables.

Kotaman (2008) defined self-efficacy as "An individual's personal belief that he/she can achieve a given task". This belief influences whether the individual would attempt to perform the task, his/her persistence on this task, his/her motivation about the task and consequently, his/her performance." From this perspective, individuals with a low level of self-efficacy perception can be expected to feel insufficient and have a weak belief in their capability to succeed. Although there are many different factors that affect self-efficacy among university students, it can be said that the academic average, which is accepted as a concrete indicator of success, has a positive effect on students' beliefs towards success. As it is known that high academic averages contribute positively to the motivation levels of university students and therefore their performance quality, it may be recommended to make arrangements to include intervention programs in universities to increase students' academic achievement levels and self-efficacy perceptions. In this study, self-efficacy perception was addressed within the scope of certain variables and university students. For other studies to be carried out on the topic of self-efficacy perception, it may be suggested to contribute to the relevant literature by conducting studies in which the self-efficacy perceptions of university students are evaluated on the basis of different variables, and also, studies in which the self-efficacy perceptions of individuals in different age groups are evaluated.

Türkçe Sürümü

Giriş

Üniversite yaşamı, öğrencilerin akademik başarı, meslek sahibi olma, sosyal ve kişiler arası planlamalar yapma gibi birtakım yükümlülükleri ve gelişimsel zorlukları bünyesinde barındıran bir dönem olarak değerlendirilebilir. Bu dönemde sahip olunan sorumlulukların bireylerin yaşama dair bakışlarını zaman zaman olumsuz etkilediği söylenebilir (Özbay, Palancı, Kandemir ve Çakır, 2012). Bu açıdan bakıldığında üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının olumlu ve yüksek olmasının onların gelecekteki yaşam pozisyonları üzerinde oldukça etkili olduğu söylenebilir.

Bandura'nın sosyal öğrenme teorisinin ortaya çıkışından bu yana (1977) öz yeterlik yapısı psikologların insanların davranışlarını anlama ve tahmin etme girişimlerinde merkezi bir rol oynamıştır. Bu teorisinin merkezinde, bireylerin hangi faaliyetleri gerçekleştireceğine, bu faaliyetleri gerçekleştirebilmek için harcayacakları çaba ve karşılaştıkları engeller karşısında ne kadar direneceklerini belirlemeye yönelik öz yeterlik inancının yardımcı olduğu hipotezi yer almaktadır (akt; Gore Jr, 2006).

Sosyal bilişsel teori, öz yeterliğin karşılaşılan güçlükler karşısında dayanıklılık sağlayan, bilinçli ve uzun vadeli planlamayı artıran, öz düzenleme ve öz düzenleme eylemlerini teşvik eden etkin bir yönelim olduğunu belirtmektedir (Bandura, 2001). Sahip olunan öz yeterlik becerileri, bireylerin problem çözme ve düşünme becerilerini etkiler. Öz yeterlikleri fazla olan bireyler daha güvenli hisseder, daha rahat ve güçlüdürler. Bu bireylerin gösterdikleri direnç ve çaba öz yeterlikleri düşük olan bireylerden daha fazladır. Buna karşın öz yeterlik becerisi gelişmemiş insanların karşılaştıkları olay ve problemlere bakışı sığdır ve problem çözme becerileri gelişmemiştir (Kaptan ve Korkmaz, 2002). Nitekim Alcı, Erden ve Baykal (2018) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada da öğrencilerin öz yeterlik algıları ile planlama, izleme ve düzenlemeyi kapsayan bilişüstü öz düzenleme stratejileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç üzerinden, gelecekte etkin rol oynayacak üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının değerlendirilmesinin önemli olduğu söylenebilir. Öz yeterlik algısı yüksek olan bireyler; stresle başa çıkmada, kendilerini duygusal anlamda yenilemede yeterli hale gelebilen, sağlıklı bir yaşam doyumuna sahip olan bireylerdir (Özbay vd., 2012).

Geleceğin anne-babalarını, kariyer sahibi bireylerini oluşturacak üniversite öğrencilerinin kendilerine yetebilen, diğer insanlara faydalı olabilen, topluma katkı sağlayan ve mutlu olmayı başarabilen bireyler olmalarında kendilerine yönelik öz yeterlik algılarının olumlu ve yüksek olması büyük önem taşımaktadır. Öz yeterlik algısı yüksek olan üniversite öğrencilerinin iş hayatına başladıklarında karşılaştıkları kişilere de bu algıyı yansıtacakları davranışlarda bulunabilecekleri varsayılabilir.

Alan yazında konu ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, üniversite öğrencilerinin mesleğe yönelik öz yeterlik inançlarının incelendiği (Azar, 2012; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Korkut ve Babaoğlu, 2012; Morgül, Seçken ve Yücel, 2004; Yenice, 2012), matematik öz yeterliği (Akay ve Boz, 2011; Aksu, 2008; Alcı vd., 2018; Işıksal ve Çakıroğlu, 2006; Taşdemir, 2019), fen öz yeterliği (Akbaş ve Çelikkaleli, 2006; Berkant Güner ve Ekici, 2007), akademik öz yeterlik (Gore, 2006; Gürbüzöğlü Yalmanlı ve Aydın, 2014; Komarraju ve Nadler, 2013; Özsüer, İnal, Uyanık ve Ergün, 2011; Polat, Dilekmen ve Yasul, 2015) gibi belirli alanlara yönelik birçok çalışma yapıldığı; ancak üniversite öğrencilerinin genel öz yeterlik algısının incelendiği araştırmaların sınırlı sayıda olduğu (Erol ve Avcı-Temizir, 2016; Gül ve Adıgüzel, 2015; Parlar ve Gençal Yazıcı, 2016; Siddiqui, 2015) görülmüştür. Bu nedenle söz konusu araştırmada, üniversite öğrencilerinin mesleki ya da akademik öz yeterlik algılarına değil bir kişilik özelliği olarak genel öz yeterlik algılarına odaklanılmıştır. Bu bağlamda yapılan araştırmanın, üniversite öğrencilerinin genel öz yeterlik algılarını değerlendirme kapsamında yapılmış diğer çalışmalara katkı sağlaması düşünülmektedir. Bu doğrultuda araştırmada üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının üzerinde etkili olabileceği düşünülen sınıf düzeyi, yaş, yaşamının çoğunu geçirdiği yerleşim yeri, aile yapısı, kardeş

sayısı, ailenin ortalama gelir düzeyi, barınma durumu, akademik ortalama ve yetiştirilme tarzları değişkenlerine göre) farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline ve kesitsel tarama desenine göre tasarlanmıştır. Özdemir'e göre (2016); kesitsel tarama deseni incelenen olgunun herhangi bir andaki durumunu tanımlamayı amaçlayan araştırma modelidir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin Ankara şehrinde yer alan Hacettepe Üniversitesi'nde öğrenim gören 232 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Çalışma grubunda yer alan üniversite öğrencilerinin bazı demografik özellikleri incelendiğinde, % 12'sinin 1. sınıf, % 26'sının 2. sınıf, %34'ünün 3. sınıf ve % 28'inin ise 4. sınıf öğrencisi olduğu; diğer taraftan öğrencilerin % 5'inin 18 ve altı yaş diliminde, % 8'inin 19 yaşında, % 17'sinin 20 yaşında, % 36'sının 21 yaşında, % 34'ünün ise 22 ve üstü yaş diliminde olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Kullanılan Veri Toplama Araçları

Verilerin elde edilmesinde araştırmacılar tarafından geliştirilen 'Kişisel Bilgi Formu' ile Schwarzer ve Jerusalem (1995) tarafından geliştirilen ve Aypay (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 'Genel Öz Yeterlik Ölçeği' kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ile öğrencilerden sınıf düzeyi, yaş, yaşamının çoğunu geçirdiği yerleşim yeri, aile yapısı, kardeş sayısı, ailenin ortalama gelir düzeyi, barınma durumu, akademik ortalama ve yetiştirilme tarzları değişkenlerine ait bilgiler elde edilmiştir.

Genel Öz Yeterlik Ölçeği

Schwarzer ve Jerusalem'in (1995) geliştirdikleri Genel Öz Yeterlik Ölçeği (General Self-Efficacy Scale-GSE), Aypay (2010) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Toplam 10 maddeden oluşmaktadır. 4'lü likert tipi bir ölçektir. Ölçekteki tüm maddeler olumlu yönde puanlanarak değerlendirilmekte ve toplamda ölçekten 10 ila 40 arasında puan alınmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan genel öz yeterliğin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,80 ($r=.80$) olarak belirtilmiştir (Aypay, 2010).

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin dağılımı analiz edilmiş ve normal dağılım sergilediği görülmüştür. Bu nedenle veriler, çoklu karşılaştırmalar için kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yöntemi ile analiz edilmiştir. Gruplararası anlamlı farklılığın çıkması durumunda, bu durumun hangi gruplar arasında olduğunun ortaya konması için Tukey çoklu karşılaştırma testinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1.

Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Sınıf Düzeylerine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Sınıf Düzeyleri	Gruplararası	68,555	3	22,852	,974	,406	
	Grup içi	5350,751	228	23,468			
	Toplam	5419,306	231				

p<0,05 (Çalışmada sınıf düzeyleri "1. sınıf", "2. sınıf", "3. sınıf" ve "4. sınıf" şeklinde gruplandırılmıştır).

Tablo 1 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bu bulgu üzerinden, sınıf düzeyinin öğrencilerin öz yeterlik algılarını açıklamada anlamlı bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 2.

Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Yaşamın Çoğunun Geçirildiği Yerleşim Yerine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Yaşamın Çoğunun Geçirildiği Yerleşim Yerine Göre	Gruplararası	92,677	3	30,892	1,322	,268	
	Grup içi	5326,629	228	23,362			
	Toplam	5419,306	231				

p<0,05 (Çalışmada yaşamın çoğunun geçirildiği yerleşim yerleri; "köy", "ilçe", "şehir" ve "büyük şehir" olarak gruplandırılmıştır).

Tablo 2'ye bakıldığında üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının yaşamın çoğunun geçirildiği yerleşim yerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu bağlamında, yaşamın çoğunun geçirildiği yerleşim yerinin üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarını açıklamada anlamlı bir değişken olmadığı ifade edilebilir.

Tablo 3.

Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Aile Yapısına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Aile Yapısı	Gruplararası	20,378	3	10,189	,432	,650	
	Grup içi	5398,928	229	23,576			
	Toplam	5419,306	231				

p<0,05 (Çalışmada aile yapısı; "ebeveynler sağ ve birlikte", "ebeveynler sağ ama boşandı", "yalnızca ebeveynlerden biri hayatta" ve "her ikisi de hayatta değil" şeklinde gruplandırılmıştır).

Tablo 3 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının aile yapısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu çerçevesinde, aile yapısının üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarını açıklamada anlamlı bir değişken olmadığı ifade edilebilir.

Tablo 4.

Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Kardeş Sayısına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Sahip Olunan Kardeş Sayısı	Gruplararası	146,023	3	48,674	2,105	,100	
	Grup içi	5273,283	228	23,128			
	Toplam	5419,306	231				

p<0,05 (Çalışmada sahip olunan kardeş sayısı; "kardeşim yok", "1", "2" ve "3 ve üzeri kardeşe sahip olma" şeklinde gruplandırılmıştır).

Tablo 4'e bakıldığında üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının kardeş sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bu bulgu bağlamında, kardeş sayısının üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarını açıklamada anlamlı bir değişken olmadığı belirtilebilir.

Tablo 5.
Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Gelir Düzeyine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamli fark
Ailenin Ortalama Gelir Düzeyi	Gruplararası	106,359	4	26,590	1,136	,340	
	Grup içi	5312,947	227	23,405			
	Toplam	5419,306	231				

p<0,05 (Çalışmada gelir düzeyleri; 1500 TL ve altı, 1501 – 3000 TL, 3001 – 4500 TL, 4501 – 6000 TL ile 6001 TL ve üzeri şeklinde gruplandırılmıştır).

Tablo 5 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının ailenin ortalama gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu üzerinden, aile gelir düzeyinin üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarını açıklamada anlamlı bir değişken olmadığı düşünülebilir.

Tablo 6.
Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Akademik Ortalamalarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamli fark
Akademik Ortalama	Gruplararası	307,225	3	153,613			1,1-2.0 / 2,1-3.0
	Grup içi	5112,081	229	22,323	6,881	,001*	1,1-2.0 / 3,1-4.0
	Toplam	5419,306	231				

*p<0,05 (Çalışmada akademik ortalamaları; "0,1-1.0", "1,1-2.0", "2,1-3.0" ve "3,1-4.0" şeklinde gruplandırılmıştır).

Tablo 6'ya bakıldığında üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algıları ile öğrencilerin akademik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Hangi gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğunu ortaya koymak için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın 1,1-2.0 (X=24,2) ile 2,1-3.0 (X=29,75) ve 3,1-4.0 (X=29,92) arasında akademik ortalaması yüksek olanların lehine olduğu görülmüştür. Bu bulgu üzerinden, üniversite öğrencilerinin akademik ortalamaları arttıkça öz yeterlik algılarının pozitif yönde güçlendiği söylenebilir.

Tablo 7.
Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Ebeveynlerinden Gördükleri Baskın Çocuk Yetiştirme Tutumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamli fark
Çocuk Yetiştirme Tutumu	Gruplararası	320,085	3	106,695	4,771	,003*	Tutarsız- Demokratik
	Grup içi	5099,221	228	22,365			
	Toplam	5419,306	231				

*p<0,05 (Çalışmada baskın çocuk yetiştirme tutumları; "otoriter", "tavizkar", "tutarsız" ve "demokratik" olarak gruplandırılmıştır).

Tablo 7 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algıları ile ebeveynlerinden gördükleri baskın çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Hangi gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğunu belirlemek için yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın demokratik (X=30,58) ve tutarsız (X=27,79) çocuk yetiştirme tutumları arasında, demokratik tutum lehine olduğu ortaya konmuştur. Bu bulgu üzerinden, ebeveynleri tarafından baskın olarak demokratik tutumla yetiştirildiğini ifade eden üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının; baskın olarak tutarsız tutumla yetiştirildiğini belirten üniversite öğrencilerine göre daha güçlü olduğu

söylenbilir. Bu durum, demokratik aile ortamında büyümüş öğrencilerin daha olumlu bir benlik algısına sahip olmaları ile açıklanabilir.

Tablo 8.
Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Yaşa Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Öğrencilerin Yaşları	Gruplararası	154,992	4	38,748	1,671	,158	
	Grup içi	5264,314	227	23,191			
	Toplam	5419,306	231				

p<0,05 (Çalışmada öğrencilerin yaşları; "18 ve altı", "19", "20", "21", "22 ve üstü" olarak gruplandırılmıştır).

Tablo 8'e bakıldığında üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının öğrencilerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Bu bulgu çerçevesinde, yaşın üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarını açıklamada anlamlı bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 9.
Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlik Algılarının Barınma Durumuna Göre ANOVA Testi Sonuçları

Öz Yeterlik Algıları	Varyans Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Barınma Durumu	Gruplararası	58,004	4	14,501	,614	,653	
	Grup içi	5361,302	227	23,618			
	Toplam	5419,306	231				

p<0,05 (Çalışmada barınma durumu; "devlet yurdunda", "özel yurtta", "kirada tek başına", "kirada arkadaşlarıyla" ve "ailesinin yanında kalma" biçiminde gruplandırılmıştır).

Tablo 9 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının barınma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu çerçevesinde, barınma durumlarının üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarını açıklamada anlamlı bir değişken olmadığı öngörülebilir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bulgularına göre, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının sınıf düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Karaduman'ın (2015) üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasının sonucu, bu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. Bu çalışmada; üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının sınıf düzeyine göre değişmediği belirtilmiştir. Benzer şekilde Yenice (2012) tarafından üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ile yapılan çalışmada da öğretmen adaylarının öz yeterlik düzeylerinin sınıf düzeyine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Kotaman (2008) öz yeterliği ele aldığı çalışmasında; öz yeterliği "bireylerin belirli görevleri başarabileceklerine dair olan kişisel inançları" şeklinde tanımlamıştır. Ayrıca öz yeterliğin bir inanç olması dolayısıyla bireylerin karşılaştıkları problemleri çözmek ve sorumlukları yerine getirmek için gerekli olandan daha az ya da daha fazla potansiyele sahip olduklarına inanabileceklerini ifade etmiştir. Yapılan çalışmalardan elde edilen bulgulardan yola çıkılarak sınıf düzeylerinden ziyade öz yeterliğin bireyler tarafından nasıl algılandığının önemli olduğu söylenebilir. Öz yeterliğin düşük olarak algılanması bireylerin özellikle sosyal ve duygusal gelişimlerini ketyebilirken, yüksek olarak algılanması özellikle bu alanlardaki gelişimlerini destekleyebilmektedir. Bu noktadan hareketle sınıf düzeylerinden ziyade bireylerin kendilerine yönelik öz yeterlik algılarının yüksek olmasının karşılaştıkları durumları ele almada ve problem durumların üstesinden gelmede etkili olduğu söylenebilir. Öz yeterlik algısının yüksek olmasının bireylerin hayata yönelik becerilerini, dolayısıyla gelişimlerini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının yaşamın çoğunun geçirildiği yerleşim yerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği elde edilen bir diğer bulgudur. Ancak yapılan birçok çalışmada öz yeterlik algısı ile yaşamın çoğunun geçirildiği yer arasındaki ilişkiden söz edilmiştir. Erol ve Avcı-Temiz (2016) tarafından yapılan ve üniversite öğrencilerinin genel öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği çalışmada; araştırmaya katılan öğrencilerden yaşamının büyük bir kısmını ilçe ve şehirde geçirenlerin genel öz yeterlik algılarının köy ve kasabada geçirenlere göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Bir başka çalışma Gül ve Adıgüzel (2015) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışma bulgusunda ailesi ilçede yaşayan öğrencilerin davranışa başlama öz yeterlik düzeylerinin ve genel öz yeterlik inançlarının köy ve kasaba gibi yerlerde yaşayanlara göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Farklı yaş aralığındaki bir başka çalışma Yılmaz, Yiğit ve Kaşarcı (2012) tarafından yapılan ve ilköğretim öğrencilerinin öz yeterlilik düzeylerinin akademik başarı ve bazı değişkenler açısından incelendiği çalışmadır. Bu çalışmada; öğrencilerin okullarının bağlı bulunduğu yer ile öz yeterlik puanları arasında anlamlı farklılığın olduğu bulunmuş, büyükşehir merkezinde öğrenim gören öğrencilerin öz-yeterlik puan ortalamalarının köy, kasaba ve ilçe merkezinde öğrenim görenlere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alanyazında kırsal ve kentsel geçmişin öz yeterliği etkileyen faktör olduğuna değinilmiştir (Birch, 1987; akt., Siddiqui, 2015). Alanyazındaki açıklamalar ve yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde, yaşamın çoğunun geçirildiği yerleşim yerinin sahip olduğu sosyal olanaklar ve imkânlar dâhilinde bireylerin öz yeterlik algılarının farklılaşmasına neden olduğu söylenebilir. Sosyal olanakları ve çevresel uyaranları fazla olan yerleşim yerlerinde bireylerin kendilerini ve yeterliklerini tanımlarına imkân sağlayan ortamların daha fazla olması öz yeterlik gelişimi için önemli bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Söz konusu araştırmanın alanyazındaki açıklamalar ve araştırmalarla örtüşmemesi, küçükten büyüğe yerleşim birimlerinin sağladığı sosyal olanaklar arasındaki farkın nispeten azalmaya başlaması ile açıklanabilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının aile yapısına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğidir. Gül ve Adıgüzel'in (2015) yapmış olduğu çalışma sonucu araştırma bulgusuyla uyumludur. Üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada; aile yapısının tek ebeveynli, çekirdek ya da geniş aile olmasının öğrencilerin öz yeterlik inançlarında değişikliğe neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Her ne kadar araştırma bulgusunda ve yapılan bazı çalışmalarda öz yeterlik ile aile yapısı arasında anlamlı bir farklılık görülme de alanyazında aile yapısının üniversite öğrencilerinde öz yeterlik algısını etkilediğini gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Yapılan bazı çalışmalarda evli ailelerden gelen bireylerin, tek ebeveynli ailelerden gelen bireylere kıyasla daha yüksek düzeyde öz yeterlik bildirdiğine değinilmiştir. (Kalter vd., 1984; Kurtz ve Derevensky 1993; Long vd., 1987; akt., Weiser ve Riggio, 2010). Çalışmalardan ve alanyazından elde edilen bulgulardan yola çıkılarak aile yapısının bireye sunduğu imkân ve sağladığı olanaklar açısından öz yeterliğin gelişimini etkilediği söylenilebilir. Tüm tek ebeveynli aileler için genellemek doğru olmamakla birlikte tek ebeveynin bulunduğu ailelerde yaşayan çocukların ebeveyninden aldığı hem maddi hem de manevi destek çekirdek aile yapısına kıyasla daha zayıftır. Çoğu zaman ekonomik sıkıntıların baş gösterdiği ve sorumluluğun tek ebeveynde olduğu ailelerde, aile bireylerinin kontrolünü elinde tutmaya çalışan ebeveynin yüklendiği sorumluluğun fazla olması ebeveynin çocuğuna sağlayacağı desteğin azalmasına neden olabilir. Nitekim (Arıkan, 2002) yoksulluğun kadınlar üzerindeki etkisini incelediği çalışmada; babanın yokluğunun olumsuz sonuçlarının çoğunun maddi sıkıntılara neden olduğunu ve yaşanan sıkıntıları tek başına göğüslemek zorunda kalan annenin son duygusal kaynaklarını da tüketerek bakıma ve ilgiye muhtaç olan çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığına değinilmiştir. Benzer şekilde Demir ve Çelebi (2017) tek ebeveynli ailelerin sorunlarını ele aldıkları nitel çalışmalarında; tek ebeveynli ailelerin yaşamlarını yalnız devam ettirmeye karar verdiklerinde ekonomik gelir düzeylerinde düşüşler yaşandığı, aile için önceliğini ve önemini koruyan bu problemin ise ailenin yaşam standardını olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Ayrıca babanın olmadığı evlerde ailenin ekonomisine katkı sağlamak isteyen çocukların çalışmak zorunda kalmaları eğitim hayatlarının da olumsuz etkilenmesine dolayısıyla ailenin çocuğa sağlayacağı desteğin azalmasına yol açabilmektedir. Bu bağlamda yaşam kalitesinin ve gereken ebeveyn desteğinin azalmasının bireylerde öz yeterlik algısının azalmasına neden olabileceği düşünülmektedir. Buna karşın herkesin görev tanımının ve sorumluluklarının daha belirgin olduğu evli

ailelerde ise bireye sunulan maddi-manevi olanakların, teşvikin ve desteğin fazla olmasının bireylerin öz yeterlik algılarına olumlu yönde etki edebileceği düşünülebilir.

Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algıları ile kardeş sayısı arasında anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği görülmektedir. Gül ve Adıgüzel (2015) tarafından yapılan çalışma sonucunun araştırma bulgusuyla benzerlik gösterdiği görülmektedir. Sağlık kurumları yöneticiliği bölümünde eğitim alan üniversite öğrencilerinin öz yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada; öğrencilerin öz yeterlik algısının kardeş sayısı değişkenine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırma bulgusundan farklı olarak Polat, Dilekmen ve Yasul (2015) tarafından öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik algılarının incelendiği çalışmada; ailesinde 8 ve üzeri kardeşe sahip olan öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik algılarına yönelik puanlarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer bir sonuca farklı yaş grubuyla Yılmaz, Yiğit ve Kaşarcı (2012) tarafından yapılan ve ilköğretim öğrencilerinin öz yeterlilik düzeylerinin akademik başarı ve bazı değişkenler açısından incelendiği çalışmada ulaşılmıştır. Çalışmada; öğrencilerin sahip oldukları kardeş sayısı ile öz yeterlik puanları arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Buna göre 2 kardeşe sahip olan öğrencilerin 4 ve daha fazla kardeşi olanlara göre, 3 kardeşe sahip olan öğrencilerin ise 5 ve daha fazla kardeşi olanlara göre daha yüksek öz yeterlilik puanına sahip olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle bu çalışmanın bulgularından elde edilen sonuçlar doğrultusunda kardeş sayısının artmasının bireyde stres oluşturabilecek bir ortama zemin hazırladığı düşünülebilir. Artan kardeş sayısına bağlı olarak azalan ilgi, kardeşler arasında paylaşılan imkânlar ve ortam göz önünde bulundurulduğunda, çok kardeşli ailelerdeki bireylerde öz yeterlik algısının bu şartlardan etkilenmesi mümkün olabilir. Nitekim Bandura (1977) bireylerin içinde buldukları zor durumların ve yaşadıkları stresin bireylerin öz yeterlik algılarını etkilediğine değinmiştir. Ayrıca bireyin kaygı oluşturan ve stresli ortamlarda doğru karar verme yetisinin etkilenebileceğini, bu durumun ise karşılaştığı problemlerle baş etmeye yönelik öz yeterlik becerisini etkileyebileceğini belirtmiştir (akt., Gül ve Adıgüzel, 2015). Kardeş sayısının artmasının bireyde oluşturacağı stres göz önünde bulundurulduğunda, artan kardeş sayısının bireylerin öz yeterlik algısını olumsuz etkileyebileceği kanısına varılabilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının ailenin ortalama gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğidir. Alanyazında araştırma bulgusuyla benzerlik gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Gül ve Adıgüzel'in (2015) üniversite öğrencilerinin öz yeterliklerini inceledikleri çalışmada; ailenin aylık gelirinin çok ya da az olmasının öğrencilerin sahip olduğu öz yeterlik algılarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Karaduman (2015) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada; üniversite öğrencilerinin aylık gelir düzeylerini incelemiş ve öğrencilerin aylık gelir düzeylerinin öz yeterlik algıları üzerinde etkili olmadığı sonucunu elde etmiştir. Bu bağlamda maddi imkânların güçlü ya da zayıf olmasının gerçekçi öz yeterlik algısını etkilemediği söylenebilir. Sahip olunan imkânların kısıtlı ya da zengin olarak sunulmasının öz yeterlik farkındalığından bağımsız bir değişken olduğu düşünülebilir. Ancak Amerika'da gerçekleştirilen bazı araştırmaların sonucunda, ekonomik durumun öz yeterlik algısı üzerinde etkili olduğu, ekonomik durumu düşük evlerde yetişen bireylerin daha düşük öz-yeterliğe sahip olduğu ortaya konmuştur (Matsen vd., 1999; Teachman 1987; akt., Weiser ve Riggio, 2010). Bu farklılık, Türk ve Amerikan kültür özelliklerinin kendine özgü önceliklerinden kaynaklanmış olabilir.

Araştırmadan elde edilen önemli bir diğer bulgu ise üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algıları ile öğrencilerin akademik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğudur. Öğrencilerin öz yeterlik algısına yönelik anlamlı farkın akademik ortalaması yüksek olanların lehine olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, üniversite öğrencilerinin akademik ortalamaları arttıkça öz yeterlik algılarının arttığı, başarı düzeylerine bağlı olarak kendilerini daha yeterli algıladıkları söylenebilir. Alanyazında araştırma bulgusunu destekleyen çalışmalar mevcuttur. Gore Jr (2006) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada başarı veya başarısızlıkla ilgili deneyimlerin öğrencilerin öz yeterliklerini güçlü veya zayıf algılamalarıyla ilişkili olduğu ve öğrencilerin performansları için öngörücü niteliğinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Komarraju ve Nadler (2013) öz yeterlik ve akademik başarıyı ele aldıkları çalışmada; öğrencilere stresli durumları yönetme konusunda gereken desteği ve aracı sağlamanın, öğrencilerin öz yeterliklerini kazanmalarında ve başarıya ulaşma motivasyonlarını geliştirmelerinde paha biçilemez

öneme sahip bir kaynak olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin öz-yeterliliklerini ve çabalarını geliştirmeye yönelik yapılan düzenlemelerinin akademik başarıyı artırma noktasında öngörücü bir role sahip olduğuna değinmişlerdir. Eggen ve Kauchak (1999) tarafından da belirtildiği gibi öz yeterlik algısı yüksek olan öğrenciler düşük olan öğrencilere göre öğrenmeye ve öğrenmeye yönelik faaliyetlere yönelik daha istekli olmakta, karşılaştıkları zorluklara ve problemlere yönelik daha etkili baş etme stratejileri kullanarak daha yüksek bir performans sergilemektedirler (akt., Azar, 2012). Farklı üniversitelerden mezun olan ortaöğretim fen bilimleri ve matematik öğretmen adaylarının, öğretmen öz yeterlik inanç farklarını çeşitli değişkenler açısından ortaya koymak amacıyla yapılan araştırma sonucunda; öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile akademik başarıları arasında düşük düzeyde de olsa pozitif yönde bir ilişkinin olduğu bulunmuştur (Azar, 2012). Farklı yaş grubunda Yılmaz, Yiğit ve Kaşarcı (2012) tarafından yapılan ve ilköğretim öğrencilerinin öz yeterlilik düzeylerinin akademik başarı ve bazı değişkenler açısından incelendiği çalışmada; ilköğretim öğrencilerinin öz-yeterliliklerinin arttıkça başarılarının da arttığı belirtilmiştir ve bu çalışma araştırma bulgusu ile paralellik göstermektedir. Öz yeterlik algısı yüksek olan öğrenciler derslere yönelik karşılaştıkları zorluklarından üstesinden gelebilmek için daha çok çalışırken, öz yeterlik algısı düşük olan öğrenciler çalışmayı yarıda bırakabilmektedirler (Ercişan ve Demirel, 2011). Öğrencilerin akademik performanslarının iyi olması kendilerine olan güvenlerinin artmasıyla ilişkilidir ve öğrencileri aldıkları sorumlulukları başarılı bir şekilde tamamlamalarına ve daha fazla sorumluluk almalarına teşvik eder (Zimmerman ve Kitsantas, 2005).

Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algıları ile ebeveynlerinden gördükleri baskın çocuk yetiştirme tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Anlamlı farkın demokratik yetiştirme tutumları lehine, tutarsız yetiştirme tutumlarının aleyhine olduğu gözlenmiştir. İlâveten araştırma bulgusunda tutarsız yetiştirme tutumuna sahip öğrencilerin öz yeterlik algılarının daha düşük olduğu gözlenmiştir. Erol ve Avcı-Temiz (2016) tarafından yapılan ve üniversite öğrencilerinin genel öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği çalışmada; annesinin ve babasının yetiştirme tutumunu demokratik algılayan öğrencilerin öz yeterlik algılarının, annesinin ve babasının tutumunu otoriter/baskıcı/aşırı koruyucu veya ilgisiz olarak algılayan öğrencilerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Yapılan çalışmadan elde edilen bulgu üzerinden demokratik yetiştirme tutumuna sahip ailelere sahip olan çocukların daha olumlu bir benlik algısına ve daha yüksek öz yeterliğe sahip oldukları söylenebilir. Demokratik aile ortamında yetişen öğrencilerin kendilerine ve yaşamlarına dair daha çok sorumluluk üstlenebilen, kendi başlarına daha kolay karar verebilen ve ailelerinden makul ölçüde bağımsızlaşabilen bireyler olduğunu söylemek mümkündür. Kim ve Chung (2003) tarafından Koreli Amerikan üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada da; otoriter ve aşırı izin verici ebeveyn tutumları üniversite öğrencilerinde düşük özgüvenle ilişkilendirilmiştir. Yapılan çalışmalardan ve alanyazından yola çıkarak ebeveynleri tarafından yetiştirilme tarzlarının bireylerin öz yeterlik algısı üzerinde etkili olduğu varsayılabilir.

Bu araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının öğrencilerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğidir. Gül ve Adıgüzel (2015) tarafından yapılan ve sağlık kurumları yöneticiliği lisans bölümünde eğitim gören öğrencilerin öz yeterlilik düzeylerini incelendiği çalışmanın sonucu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir. Yapılan bu çalışmada; araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile öz yeterlik ölçeği puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülmediği belirtilmiştir. Öz yeterlik algısı, bireyin kendine yönelik algısının yüksek olmasıyla ilişkilendirilebilir. Dolayısıyla bireylerin yaşlarından ziyade kendilerine yönelik algılarının bireylerin öz yeterlik algıları üzerinde etkili olduğu söylenilebilir. Nitekim Kim ve Chung (2003) tarafından ebeveyn tutumlarının Koreli Amerikan üniversite öğrencilerinin öz algıları ile ilişkinin incelendiği çalışmada; öğrencilerin yaşları ile öz algıları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmadığı bulgusu elde edilmiştir. Buna karşın (Kanat, 2018) üniversite öğrencilerinin genel ve akademik öz-yeterlik algılarını ele aldığı çalışmasında; öğrencilerin yaşları ile genel öz yeterlik algıları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu belirtmiştir.

Araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin öz yeterlik algılarının barınma durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde öğrencilerin öz yeterlik algılarının barınma durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına bakan çalışma neredeyse yok

denecek kadar azdır. Öğretmen adaylarında akademik öz yeterliğin incelendiği çalışmada (Polat vd., 2015) öz yeterlik algısı üzerinde barınma durumunun etkisini incelemişlerdir. Bu araştırma sonucuna göre; ev ortamında ikamet eden öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlilik algılarının öğrenci yurtlarında kalan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin neredeyse çoğu üniversiteyi kazanıncaya kadar ailelerinden ayrılmamakta ve ev dışında bir yerde kalmamaktadırlar. Gerek devlet yurdu ya da özel yurt gerekse kiralık evde tek başına ya da arkadaşlarıyla kalmaya çalışan öğrenciler evdeki kurulu düzenleri bozulduğu için yemek, ısınma, giysilerin yıkanması ve ütülenmesi, bulunduğu ortamdaki kişilerle anlaşmaya çalışması, evin ihtiyaçlarının karşılanması gibi birçok kişisel ihtiyacın karşılanmasıyla ilk defa karşı karşıya gelebilmekte ve bu da öğrenciler üzerinde strese neden olabilmektedir. Stresin az olduğu ortamda bulunan bireylerin daha mutlu oldukları ve psikolojik iyi oluşlarının daha yüksek olduğu söylenilebilir. Bireylerin psikolojik olarak iyi oluşlarının ise başta yaşam kaliteleri olmak üzere akademik ve sosyal birçok beceriyi de etkilediği varsayılabilir. Nitekim Siddiqui (2015) psikolojik iyi oluşun ve öz yeterliğin öğrencilerin eğitsel performansının ve başarısının tahmin edicileri olduğunu belirtmiştir. Siddiqui (2015) üniversite öğrencilerinde öz yeterliliğin psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisinin incelendiği çalışmasında; öz yeterliliğin lisans öğrencileri arasında psikolojik iyi oluş üzerinde olumlu ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu ve ayrıca öz yeterliliğin psikolojik iyi oluşu arttırdığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda ailesinin yanında kalan öğrencilerin öz yeterlik algılarının yurtlarda (devlet/özel) ve evde (tek başına/arkadaşlarıyla) kalan öğrencilerden yüksek olabileceği öngörülebilir.

Öneriler

Bireyler öz yeterlik algıları arttıkça kendilerine ve dünyaya daha olumlu bakabilme ve karşılaştıkları problemlerle daha kolay baş edebilme becerileri geliştirmektedirler. Nitekim Yenice'nin (2012) öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri arttıkça problem çözme becerilerinin de geliştiği bulgusu elde edilmiştir. Yapılan çalışmada yer verilen çalışmalardan edinilen bilgiler doğrultusunda da öz yeterliğin bireylerin yaşamında oldukça önemli bir etken olduğu ve çok çeşitli değişkenlerden farklı şekillerde etkilendiği söylenilebilir.

Kotaman (2008) *Özyeterliliği kişinin belli bir görevi başarabileceğine dair inancı olarak tanımlayarak, bu inancın, kişinin göreve ilişkin davranışa teşebbüs edip etmemesini, bu davranıştaki devamlılığını, davranışa dair güdülenmesini ve sonuç olarak performansını etkilediğine değinir.* Bu perspektiften bakıldığında kendini yeterli hissetmeyen ve başarabileceğine dair inancı zayıf olan bireylerden yüksek öz yeterlik algısına sahip olması beklenilemez. Üniversite öğrencilerinin öz yeterliklerini etkileyen çok farklı etmenler olmakla birlikte, başarının somut göstergesi olarak kabul edilen akademik ortalamanın öğrencilerin başarabilmeye yönelik inançları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu söylenilebilir. Akademik ortalamalarının yüksek olmasının üniversite öğrencilerinin güdülenme düzeylerine ve dolayısıyla da performans kalitelerine olumlu yönde katkı sağladığı bilindiğinden üniversitelerde öğrencilerin hem akademik başarılarını hem de öz yeterlik algılarını arttırmaya yönelik müdahale programlarına yer verilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması önerilebilir. Çalışmada öz yeterlilik algısı belirli değişkenler ve üniversite öğrencileri kapsamında ele alınmıştır. Öz yeterlilik algısı ile yapılacak olan diğer çalışmalarda üniversite öğrencilerinde farklı değişkenlerin ele alınarak, ilaveten farklı yaş gruplarındaki bireylere yönelik öz yeterlilik algılarının değerlendirileceği çalışmaların da yapılarak konu ile ilgili literatüre katkı sağlanması önerilebilir.

References

- Akay, H., & Boz, N. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematiğe Yönelik Tutumları, Matematiğe Karşı Öz-Yeterlik Algıları Ve Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Bahar*, 9(2), 281–312.
- Akbaş, A., & Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimi Öz-Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Öğrenim Türü ve Üniversitelerine Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 98–110.
- Aksu, H. H. (2008). Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlilik İnançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(8), 161–170.
- Alcı, B., Erden, M., & Baykal, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Matematik Başarıları ile Algıladıkları Problem Çözme Becerileri, Özyeterlik Algıları, Bilişüstü Özdüzenleme Stratejileri ve ÖSS Sayısal Puanları Arasındaki Açıklayıcı ve Yordayıcı İlişkiler Örüntüsü. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 25(2), 53–68.
- Arıkan, Ç. (2002). Yoksulluğun Kadınlar Üzerindeki Etkileri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 13(2), 1–10.
- Aypay, A. (2010). Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113–131.
- Azar, A. (2012). Ortaöğretim Fen Bilimleri ve Matematik Öğretmeni Adaylarının Öz Yeterlilik İnançları. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 6(12), 235–252.
- Bandura, A. (2001). Social Cognitive Theory: An Agentic Perspective. *Annu. Rev. Psychol*, 52, 1–26.
- Berkant Güner, H., & Ekici, G. (2007). Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 113–132.
- Demir, S., & Çelebi, Ş. (2017). Tek Ebeveynli Ailelerin Sorunları: Nitel Bir Araştırma. *Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 111–128.
- Demirtaş, H., Cömert, M., & Özer, N. (2011). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96–111.
- Epçaçan, C., & Demirel, Ö. (2011). Okuduğunu Anlama Öz Yeterlik Algısı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, 4(16), 120–128.
- Erol, M., & Avcı-Temiz, D. (2016). Eyleme Geçiren Bir Katalizör “Öz Yeterlik Algısı”: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 31(4), 711–723.
- Gore Jr, P. A. (2006). Academic Self-Efficacy as a Predictor of College Outcomes: Two Incremental Validity Studies. *Journal of Career Assessment*, 14(1), 92–115.
- Gore, P. A. J. (2006). Academic Self-Efficacy as a Predictor of College Outcomes: Two Incremental Validity Studies. *Journal of Career Assessment*, 14(1), 92–115.
- Gül, İ., & Adıgüzel, O. (2015). Sağlık Kurumları Yöneticiliği Lisans Bölümü Öğrencilerinin Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(36), 864–876.
- Gürbüzöğlü Yalman, S., & Aydın, S. (2014). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akademik Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 21–27.
- Işıksal, M., & Çakıroğlu, E. (2006). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Matematiğe ve Matematik Öğretime Yönelik Yeterlik Algıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 74–84.
- Kanat, S. (2018). Grafik Tasarım Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Genel ve Akademik Öz-yeterlik Algıları. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU)*, 15(1), 790–818.
- Kaptan, F., & Korkmaz, H. (2002). *Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Hizmet Öncesi Fen*

Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerileri Ve Öz Yeterlik İnanç Düzeylerine Etkisi.

- Karaduman, A. (2015). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile özyeterlik algıları arasındaki ilişki* (Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Kim, H., & Chung, R. H. G. (2003). Relationship of Recalled Parenting Style to Self-Perception in Korean American College Students. *The Journal of Genetic Psychology*, 164(4), 481–492.
- Komarraju, M., & Nadler, D. (2013). Self-efficacy and academic achievement: Why do implicit beliefs, goals, and effort regulation matter? *Learning and Individual Differences*, 25, 67–72.
- Korkut, K., & Babaoğlu, E. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(16), 269–281.
- Kotaman, H. (2008). Özyeterlilik İnanç ve Öğrenme Performansının. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 111–133.
- Morgül, İ., Seçken, N., & Yücel, S. (2004). Kimya Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik İnançlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *BAÜ Fen Bilimleri Enst. Dergisi*, 6(1), 62–72.
- Özbay, Y., Palancı, M., Kandemir, M., & Çakır, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Öznel İyi Oluşlarının Duygusal Düzenleme, Mizah, Sosyal Öz-Yeterlik Ve Başaçıkma Davranışları İle Yordanması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 325–345.
- Özdemir, E. (2016). Tarama Yöntemi. In M. Metin (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (3rd ed., pp. 1–498).
- Özsüer, S., İnal, G., Uyanık, Ö., & Ergün, M. (2011). Afyon Kocatepe Üniversitesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Akademik Özyeterlik İnanç Düzeylerinin İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 113–125.
- Parlar, H., & Gençal Yazıcı, S. (2016). Evli ve Bekar Yetişkinlerin Genel Öz- Yeterlik ve Benlik Saygılarının İncelenmesi. *İstanbul Ticaret Ünivertesı Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(1), 207–247.
- Polat, M., Dilekmen, M., & Yasul, A. F. (2015). Öğretmen Adaylarında Okula Yabancılaşma Ve Akademik Öz-Yeterlik: Bir Chaid Analizi İncelemesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi* 2(4), 214–232.
- Siddiqui, S. (2015). Impact of Self-Efficacy on Psychological Well-Being among Undergraduate Students. *The International Journal of Indian Psychology*, 2(3), 5–16.
- Taşdemir, C. (2019). Examination of Teacher Candidates' Self-efficacy Beliefs For Mathematics Teaching. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 20(1), 55–68.
- Torres, J. B., & Solberg, V. S. (2001). Role of Self-Efficacy, Stress, Social Integration, and Family Support in Latino College Student Persistence and Health. *Journal of Vocational Behavior*, 59, 53–63.
- Weiser, D. A., & Riggio, H. R. (2010). Family background and academic achievement: does self-efficacy mediate outcomes? *Soc Psychol Educ*, 13, 367–383.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlik Düzeyleri İle Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 36–58.
- Yılmaz, E., Yiğit, R., & Kaşarcı, ismail. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Özyeterlilik Düzeylerinin Akademik Başarı Ve Bazı Değişkinler Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 371–388.
- Zimmerman, B. J., & Kitsantas, A. (2005). Homework practices and academic achievement: The mediating role of self-efficacy and perceived responsibility beliefs. *Contemporary Educational Psychology*, 30, 397–417.